Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2025)0345

Kontinuerliga belarusiska hybridattacker mot Litauen

Europaparlamentets resolution av den 18 december 2025 om kontinuerliga belarusiska hybridattacker mot Litauen (2025/3025(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Belarus, Ryssland och Ukraina,

– med beaktande av uttalandet av den 29 oktober 2025 från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om Belarus hybridåtgärder vid EU:s yttre gräns,

– med beaktande av FN-stadgan, Helsingforsslutakten och de grundläggande principerna i folkrätten,

– med beaktande av artikel 136.2 och 136.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Belarus har intensifierat sina hybridoperationer mot Litauen, bland annat genom utplacering av obemannade luftfartyg och smuggelballonger, cyberattacker och desinformationskampanjer, och fortsätter att instrumentalisera migranter.

B. Dessa åtgärder måste förstås mot bakgrund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess bredare strategi för att destabilisera EU och Nato. Belarus är en plattform för Rysslands hybridoperationer mot Europa. Underrättelse- och säkerhetsbedömningar i hela EU visar att den belarusiska hybridtaktiken har nära samband med och bidrar till Rysslands bredare strategi av fientligheter riktade mot EU och dess medlemsstater.

C. Sedan 2024 har Litauen registrerat hundratals kränkningar av luftrummet av föremål som lanserats från Belarus, däribland väderballonger, varav ingen hade anmälts till luftfartsmyndigheterna, vilket utgör överträdelser av internationella säkerhetsbestämmelser och Litauens suveränitet.

D. Dessa intrång, även i närheten av flygplatserna i Vilnius och Kaunas, äventyrar liv, undergräver säkerheten och stör den civila luftfarten och har redan orsakat 19 flygplatsstängningar och påverkat hundratals flyg och tiotusentals passagerare vilket har orsakat betydande ekonomiska förluster.

E. De litauiska myndigheterna har rapporterat en betydande upptrappning av hybridverksamhet med ursprung i Belarus, efter att ha upptäckt tre ballonger 2023, 184 ballonger 2024 och omkring 700 ballonger och 200 drönarintrång 2025.

F. Litauiska säkerhetstjänster har fångat upp vrakdelar och komponenter från obemannade luftfartyg och ballonger som skickats från Belarus och som vittnar om kontrollerad utplacering, ombordelektronik och, i ett fall, förekomst av explosiva material.

G. Sedan Litauens beslut att tillfälligt stänga sin gräns mot Belarus har de belarusiska de facto-myndigheterna utövat ekonomiskt tvång genom att kvarhålla europeiska godsfordon, hota att förverka dem och hindra laglig gränsöverskridande handel.

H. Sedan 2021 har Belarus systematiskt instrumentaliserat migranter genom att styra irreguljära migranter mot den litauiska gränsen som en avsiktlig destabiliseringsstrategi. Sammantaget utgör obemannade luftfartyg och ballongintrång, desinformationskampanjer och gränstryck ett mönster av samordnad hybridaggression mot Litauen och EU.

I. Den 9 december 2025 utlyste Litauen, efter en ökning av ballonger från Belarus, ett nationellt undantagstillstånd och godkände nedskjutning av obemannade flygande föremål.

J. Belarus har försökt avsäga sig ansvar genom att felaktigt anklaga Litauen för spionage och för att fabricera bevis, vilket återspeglar etablerad rysk informationskrigföring som syftar till att urholka allmänhetens förtroende och avleda ansvarsskyldighet. För att motverka sådana åtgärder krävs samordning på EU- och Nato-nivå.

K. Belarus står i ett allt djupare militär- och underrättelserelaterat samarbete med och beroende av Ryssland med bland annat gemensamma luftförsvarsstrukturer, tekniköverföring av system för obemannade luftfartyg och samordnade hybridoperationer mot EU-medlemsstater. Dessa hybridattacker tjänar Kremls strategiska intressen genom att testa luftförsvars- och detektionssystem, undersöka tröskelvärden för insatser och undergräva Natos och EU:s sammanhållning.

L. EU:s östra flank utgör ett strategiskt område för Europas övergripande säkerhet och kräver därför förstärkt infrastruktur, förbättrad övervakningskapacitet och effektiva snabba mekanismer för förstärkning. Litauens erfarenhet visar på det akuta behovet av

samordnade EU-åtgärder, förmåga att effektivt och innovativt bekämpa obemannade luftfartyg, gränsskyddsteknik och snabb informationsdelning mellan medlemsstaterna.

M. I *Färdplan för försvarsberedskap 2030 – för att bevara freden* framhävs initiativet för europeiskt drönarförsvar och bevakningen av östra flanken som de initiativ som ska inledas först.

N. Förenta staterna beslutade att häva visa sanktioner mot Belarus utan föregående samordning med EU.

1. Europaparlamentet fördömer skarpt Belarus pågående hybridattacker mot Litauen, och därmed mot EU, inbegripet intrång med obemannade luftfartyg och ballonger, instrumentalisering av migranter, ekonomiskt tvång, smugglingsinsatser, militära provokationer, cyberattacker och statsstödd desinformation. Parlamentet anser att dessa attacker är avsiktliga, samordnade och fientliga och ingår i en bredare ryskledd strategi för att undergräva EU, medlemsstaternas regeringar och Nato.

2. Europaparlamentet fördömer Lukasjenkaregimens vedergällningsåtgärder mot Litauen, inbegripet det olagliga kvarhållandet av och hoten mot europeiska godstransportörer, som utgör tvångsåtgärder riktade mot en EU-medlemsstat.

3. Europaparlamentet uttrycker sin fulla solidaritet med Litauen och andra medlemsstater som är måltavlor för belarusiska hybridattacker. Parlamentet upprepar att hot mot en medlemsstats säkerhet påverkar EU som helhet och kräver ett enat svar.

4. Europaparlamentet kräver att Belarus omedelbart upphör med alla hybridattacker mot Litauen och andra medlemsstater, inbegripet uppskjutning av obemannade enheter, smuggling, regimstödd organiserad brottslighet, desinformation, ekonomiskt tvång, underrättelserekrytering och instrumentalisering av migration, omedelbart friger alla europeiska transportföretag och deras egendom, kompenserar dem för eventuella ekonomiska förluster och säkerställer säkerheten för den civila luftfarten och gränsövergångarna. Parlamentet fördömer Lukasjenkaregimen för att ha anstiftat sabotage och andra fientliga handlingar riktade mot Litauen och andra EU-medlemsstater genom att ha gett operativt stöd till dessa handlingar och erbjuda förövarna en fristad, såsom framgår av den senaste järnvägsexplosionen i Polen och av att förövarna av mordet på den polska soldaten Mateusz Sitek, som dödades vid gränsen mellan Polen och Belarus, beskyddats. Parlamentet kräver att dessa fientliga handlingar omedelbart upphör och att de som är ansvariga för ovannämnda allvarliga brott överlämnas till de brottsbekämpande myndigheterna.

5. Europaparlamentet stöder till fullo Litauens rätt att vidta proportionella åtgärder mot alla attacker för att skydda landets

suveränitet, allmänna ordning och flygsäkerhet, inbegripet ingripande mot eller neutralisering av obemannade flygande föremål med ursprung i Belarus.

6. Europaparlamentet beklagar den bristande samordningen i samband med Förenta staternas partiella hävande av sanktionerna mot Belarus den 13 december 2025, som undergräver solidariteten med och det kollektiva stödet för EU- och Natomedlemmar som är föremål för belarusiska hybridattacker. Parlamentet betonar att uttalanden från Förenta staternas särskilda sändebud till Belarus om de belarusiska de facto-myndigheterna, med försäkringar om att ballonguppskjutningarna kommer att stoppas, visar på ett erkännande av ansvar och är relevanta för fastställandet av statens ansvar enligt folkrätten.

7. Europaparlamentet upprepar att det inte erkänner Aljaksandr Lukasjenka som Belarus legitima president. Parlamentet betonar att varje översyn av EU:s sanktioner mot Belarus eller samarbete med Belarus måste vara strikt beroende av att Belarus genomför varaktiga, kontrollerbara och oåterkalleliga systemförändringar, inbegripet frigivning av de över 1 100 återstående politiska fångarna. Parlamentet efterlyser solidaritet för att hantera de hot som Lukasjenkaregimen utgör, särskilt hotet bestående i dess statligt konstruerade instrumentalisering av migration. Parlamentet fördömer skarpt de belarusiska de facto-myndigheternas användning av migration för politiska ändamål.

8. Europaparlamentet efterlyser ett fördjupat underrättelsesamarbete mellan EU och Nato om luftrumssäkerhet och motverkande av hybridhot. Parlamentet manar till förstärkt samarbete mellan EU och Nato om övervakning av Litauens luftrum, med bland annat enhetliga protokoll för klassificering av incidenter, förstärkta rotationer vid luftrumspatrullering och samordnade reaktioner på intrång med ballonger eller obemannade luftfartyg. Parlamentet understryker behovet av regelbundna gemensamma övningar där man simulerar hybridhot från luften. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att säkerställa snabb gränsöverskridande rörlighet för militära och säkerhetsrelaterade tillgångar, inbegripet luftförsvars- och UAV-motmedel, till stöd för Litauen.

9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och Natos allierade att ompröva de nuvarande strategiska och operativa ramarna för att hantera hybridhot, i syfte att stärka avskräckningen, beredskapen och de snabba insatserna, och övergå från en reaktiv strategi till proaktiv avskräckning.

10. Europaparlamentet betonar att skyddet av och resiliensen hos kritisk infrastruktur, inbegripet transport- och luftfartsinfrastruktur, måste integreras strukturellt och ges tillräcklig finansiering i nästa fleråriga budgetram.

11. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och Frontex att, med full respekt för sitt mandat, stödja en förstärkning av Litauens gräns- och luftrumsövervakning genom användning av ytterligare sensorer, patrullflygplan, mobila UAV-kit och hotbildsanalys i realtid. Parlamentet konstaterar att Belarus hybridtaktik blottlägger strukturella sårbarheter som kräver en gemensam EU-reaktion. Parlamentet välkomnar det europeiska drönarförsvarsinitiativet som ett europeiskt flaggskeppsprojekt för att upptäcka, spåra och motverka fientliga obemannade luftfartygssystem. Parlamentet välkomnar den föreslagna bevakningen av östra flanken, som syftar till att integrera luftförsvars- och drönarbekämpningsförmåga med markförsvarssystem och sjöfartsskydd i Östersjön och Svarta havet. Parlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta åtgärder för att skydda infrastrukturen för det transeuropeiska transportnätet och trygga de transeuropeiska transporttjänsternas kontinuitet mot framtida hybridattacker. Parlamentet uppmanar med kraft till ett snabbt genomförande av dessa prioriterade projekt.

12. Europaparlamentet efterlyser ett fördjupat samarbete mellan EU och Ukraina om drönarteknik, system för bekämpning av obemannade luftfartyg, it-skydd och motståndskraft mot hybridhot, och erkänner Ukrainas expertis som strategiskt värdefull för EU:s säkerhet.

13. Europaparlamentet välkomnar antagandet nyligen av ett nytt sanktionskriterium som omfattar hybridattacker mot medlemsstater. Parlamentet uppmanar rådet att anta ytterligare riktade sanktioner mot belarusiska företrädare, statsägda företag och privata enheter och personer som varit inblandade i tillverkningen och utplaceringen av obemannade luftfartyg och alla andra hybridoperationer mot kritisk infrastruktur, ekonomisk verksamhet och demokratiska institutioner. Parlamentet uppmanar rådet att vidta ytterligare sektorsspecifika åtgärder mot Belarus, bland annat utökade restriktioner inom luftfarts- och finanssektorn, ytterligare import- och investeringsförbud, bredare tjänsteförbud, begränsningar av tillgången till styrningsroller i kritisk europeisk infrastruktur och förbud mot att ta emot donationer från de belarusiska de facto-myndigheterna och offentligt ägda enheter.

14. Europaparlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att eftersträva internationell ansvarsskyldighet för Belarus åtgärder, inbegripet hot mot den civila luftfarten, olagligt kvarhållande av godstransportörer från EU och gränsöverskridande förtryck av belarusier som är bosatta i EU:s medlemsstater, och att ta upp dessa frågor i relevanta internationella forum.

15. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet att införliva säkerhetsprioriteringar för östra gränsen i nästa fleråriga budgetram för att säkerställa varaktiga EU-investeringar för att motverka hybridhot och förbättra motståndskraften hos EU:s kritiska infrastruktur, militära rörlighet och försvarsteknik.

16. Europaparlamentet avvisar belarusisk desinformation som sprider fabricerade bevis eller hävdar spionage. Parlamentet uppmanar EU och medlemsstaterna att stärka den strategiska kommunikationen, motverka desinformation, offentligt tillskriva fientliga handlingar och genomföra rekommendationerna i Niinistö-rapporten, i syfte att bygga upp samhällets motståndskraft.

17. Europaparlamentet uppmanar europeiska företag, särskilt transportföretag, att ompröva säkerhetsriskerna med att göra affärer i Belarus och att vidta lämpliga skyddsåtgärder.

18. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordförande för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, EU:s medlemsstater, Nato, FN samt de belarusiska de facto-myndigheterna.